

Presentatie Karpervissen met zelfhaaksystemen

Begeleidende tekst bij de presentatie

Dia 1: Het vissen op karper is populair. Je leest er veel over in hengelsportbladen en je ziet regelmatig karpervissers langs de waterkant. Je herkent ze meestal aan de hengelopstelling en soms ook het vistentje. Bij deze presentatie kijken we naar de meest gebruikte methode: karpervissen met zelfhaaksystemen.

Dia 2: Je kunt op allerlei manieren op karper vissen. Je kunt gaan penvissen, waarbij je een dobber gebruikt, of je kunt met een broodkorst of hondenbrok aan het wateroppervlakte vissen. Maar de meest gebruikte methode is toch wel het zelfhaaksysteem, waarbij je een werpgewicht gebruikt en op de bodem vist.

Dia 3: Bij het zelfhaaksysteem prik je het aas niet óp de haak, maar bevestig je het via een kort lijntje áán de haak. Weet iemand een andere naam voor dat lijntje tussen het aas en de haak? (*Antwoord: de hair, dat is Engels voor een haar. De Engelse karpervisser die dit systeem bedacht gebruikte in eerste instantie een echte haar, van zijn vrouw.*)

De onderlijn is verbonden met het werpgewicht. Bij het oppakken van het aas zal de karper zichzelf prikken en er vandoor schieten.

Dia 4: De aanbeet is zichtbaar via een waker, die aan de lijn is bevestigd. Je hebt wakers in allerlei soorten en kleuren. Weet iemand de naam van het soort wakers dat hier is gebruikt? (*Antwoord: hang-wakers of hangers.*)

Als je een elektronische beetmelder of beetverklikker gebruikt, dan kun je de aanbeet ook horen. Zo hoef je niet continu naar je waker te blijven kijken.

Dia 5: Het gebruik van een beetmelder maakt het vissen op karper vrij *relaxed*. Je hebt tijd om rond te kijken, te kletsen met je vrienden of zelfs een spelletje op je telefoon te doen. Maar vergeet nooit dat je aan het vissen bent en houd ook steeds je hengel en het water in de gaten. Waarom zou dat zo belangrijk zijn? (*Goede antwoorden zijn bijvoorbeeld: anders mis je een aanbeet, alle lijn kan van je molen worden getrokken, je hengel kan in het water worden getrokken, je ziet niet waar de karpers zwemmen of springen.*)

Dia 6: De karpervissers die goed vangen, zijn vaak diegenen die scherp aan het vissen zijn. Zij zien bijvoorbeeld waar de karpers springen en werpen er dan hun aas naartoe. Of ze staan na het eerste geluidje van de beetmelder al naast de hengel, waardoor de vis geen kans krijgt om meters lijn te nemen en een takkenbos in te zwemmen.

Dia 7: We gaan eens kijken welke materialen je nodig hebt voor deze manier van karpervissen.

Dia 8: Je ziet al meteen dat het meer spullen zijn dan je meeneemt bij het vissen met de vaste hengel of met kunstaas. Begin met een JeugdVISpas of VISpas, dan kun je vrijwel overal vissen. Verder heb je nodig: een karperhengel, een molen met daarop 25 tot 35/00 nylon lijn, een landingsnet, onthaakmat, hengelsteunen, waker, loodclip (hier afgebeeld met een voorslag van gevlochten materiaal), werpgewicht, onderlijnen, boillenaald en aas. Een beetmelder is overdag niet noodzakelijk, maar absoluut onmisbaar bij het vissen in het donker.

Dia 9: Hier zie je nog een aantal extra materialen die je kunt aanschaffen. Een schoudertas voor het opbergen van je kleine materialen, eten en drinken, een hengelfoudraal om je hengels, paraplu en steunen in te vervoeren, een hoofdlampje voor het vissen in het donker, een stoeltje met verstelbare poten en een paraplu of tentje voor regenachtige dagen of het overnachten. Als je gaat overnachten, dan heb je een slaapzak nodig en iets om op te liggen, zoals een stretcher of luchtbed.

Dia 10: Omdat karpers sterk zijn, moet je sterke knopen en degelijke montages gebruiken.

Dia 11: Met de knooploze knoop maak je heel eenvoudig een haak aan de onderlijn vast, waarbij je meteen een hair maakt om het aas aan te bevestigen. Knip een stuk onderlijn af van ongeveer 30 centimeter en begin met het maken van een lusje. Dat lusje moet uiteindelijk zo'n drie centimeter onder de bocht van de haak uitsteken. Volg de stappen zoals op de afbeelding. Als je deze knoop een paar keer hebt geoefend, dan zul je merken dat hij snel te maken is en bovendien beresterk is.

Dia 12: Voor het knopen van een wartel aan de onderlijn kun je de halve bloedknoop gebruiken. Steek de lijn door het oog van de wartel, maak vijf wikkelingen en steek de lijn door de lus boven de wartel. Voordat je de knoop aantrekt maak je hem een beetje nat met speeksel. Zo glijden de lussen mooi strak tegen elkaar.

Dia 13: De halve bloedknoop is negen van de tien keer sterk genoeg. Als je de knoop nóg sterker wilt maken, dan kun je de lijn nogmaals door een lus halen, voordat je hem aantrekt. Zien jullie het verschil met de 'gewone' halve bloedknoop?

Dia 14: De basis van het zelfhaaksysteem is dat de vis zichzelf prikt bij het oppakken van het aas. De vis schiet er dan meestal vandoor, met als resultaat een harde aanbeet en een kromme hengel!

Dia 15: Om een eenvoudig zelfhaaksysteem te maken schuif je de hoofdlijn eerst door een taps rubbertje en daarna door een loodclip. De loodclip die je hier zit noemen ze ook wel een *safety clip*. Aan de clip hang je het werpgewicht, waarna je het vastzet door het rubbertje erop te schuiven.

Veel vissers schuiven eerst een stuk rubber slang op de lijn, voordat ze de loodclip bevestigen. Dit noem je *anti tangle tube* en het zorgt ervoor dat de onderlijn bij de worp minder snel om de hoofdlijn draait en in de war komt. De lengte van de *anti tangle tube* moet iets langer zijn dan de lengte van je onderlijn.

Dia 16: Knoop je onderlijn aan de hoofdlijn en trek de wartel in de clip. De wartel moet stevig vastklemmen voor een goed prikeffect.

Dia 17: Mocht de lijn breken of het werpgewicht vast komen te zitten, dan kan dit dankzij de *safety clip* vrijkomen van de lijn. Waarom is de clip zo gemaakt dat het werpgewicht kan vrijkomen, denken jullie? (*Antwoord: zo kan de vis het gewicht kwijtraken als de lijn vastzit, of als de lijn is gebroken. De vis hoeft dan niet met het gewicht te blijven rondzwemmen*).

Dia 18: Met dit systeem kan een verspeelde vis het werpgewicht kwijtraken, maar niet de hoofdlijn met alles wat daarop is bevestigd. Met een beetje pech moet de vis na een lijnbreuk tientallen meters lijn achter zich aan slepen.

Dia 19: Een visveilig systeem zorgt ervoor dat een karper na lijnbreuk het werpgewicht én de lijn kwijtraakt. Alleen de onderlijn blijft in de bek zitten. Bij deze systemen loopt de lijn door een speciale loodclip. Je ziet hier geen *anti tangle tube* maar een dikke gevlochten lijn. Weet iemand hoe je dat noemt? (*Antwoord: een voorslag of leader, gemaakt van goed zinkend materiaal. De leader zorgt dat de laatste meter van je lijn plat op de bodem ligt en niet door de karper wordt opgemerkt*).

Dia 20: Bij lijnbreuk wordt de leader als een lus door de clip getrokken en zal de karper het werpgewicht, de leader en hoofdlijn kwijt raken.

Dia 21: De wartel schuift met gemak over de knoop tussen de leader en de hoofdlijn en zal uiteindelijk van de lijn afschuiven. De vis heeft dan alleen nog het onderlijntje in de bek en dat raakt hij vrijwel altijd snel kwijt.

Dia 22: Dit systeem is ook heel visveilig. Ze noemen het een *chod rig* of ook wel een helikopter systeem. Op de leader zitten één of twee rubber en daartussen zit de onderlijn, die via een wartel met een groot oog is bevestigd.

Dia 23: Bij lijnbreuk glijden de kraal en de wartel met gemak over elke knoop heen en hoeft de vis alleen het onderlijntje kwijt te raken. Gebruik in het belang van de vis altijd visveilige systemen, dus vraag er naar in de hengelsportzaak.

Dia 24: Deze variant van de *chod rig* wordt veel gebruikt. Hierbij wordt een drijvende boilie (dat noem je een *pop-up* boilie) aan een kort onderlijntje van stug nylon gevist. Dit systeem is ideaal als er veel modder op de bodem ligt of als de bodem is bedekt met een laagje waterplanten. Het haakaas zal altijd goed in het zicht blijven zweven en een vis die het aas pakt, prikt zichzelf meestal snel.

Dia 25: Als werpgewicht wordt in veel gevallen lood gebruikt. Lood hoort echter niet in het milieu, dus gebruik je bij voorkeur een loodvervanger als gewicht. In de hengelsportzaak zijn ze steeds meer goede alternatieven voor lood te koop, zoals werpgewichten van steen en staal.

Dia 26: Boilies zijn een ideaal aas om te gebruiken met zelfhaaksystemen. We gaan kijken hoe je een boilie eenvoudig aan je haak kunt bevestigen.

Dia 27: Je hebt een boilienaald, een stoppertje en natuurlijk een boilie nodig. Boilienaalden zijn in verschillende soorten te koop. Zolang er een haakje of weerhaakje bij de punt zit is het goed. Een stoppertje zorgt ervoor dat de boilie niet van de hair af gaat. Hier zie je enkele verschillende soorten. Rechts bovenaan zie je stoppers die je hair iets verlengen. Waarvoor kan dat handig zijn denken jullie? (*Antwoord: deze stoppers gebruik je als je hair aan de korte kant is voor de boilie die je gebruikt*).

Dia 28: Zo zet je een boilie op de hair. Steek de boilienaald door de boilie en sla het lusje van de hair om de weerhaak van de naald.

Dia 29: Trek het lusje met de boilienaald door het aas en steek een plastic stoppertje door het lusje.

Dia 30: Trek dan het lusje met de boilienaald door het aas en steek een plastic stoppertje door het lusje. Zit de stopper met meerdere aan een rijtje, knip hem dan kort af.

Dia 31: Trek het lusje terug in de boilie, zodat de stopper strak tegen de boilie komt te zitten. Het mooiste is als je nu een vingerdikte ruimte tussen de boilie en de haak hebt. De haak blijft volledig vrij en kan perfect in de karperbek prikken.

Dia 32: Wanneer al je visspullen in orde zijn, dan kun je op zoek naar een water om op karper te vissen. Meestal hoef je niet ver van huis te gaan om een geschikt water te vinden.

Dia 33: In veel stadswateren zwemmen karpers rond, soms zelfs hele grote exemplaren. Vooral in grotere vijvers kun je de zelfhaaksystemen goed inzetten. Je kunt in het midden van een vijver vissen, maar ook in de buurt van een rietkraag of waterlelies. Vis je bij de waterplanten, gebruik dan een lijn van minimaal 30/00 dik.

Dia 34: Fortgrachten zijn bijna altijd goede karperwateren. De beste plekken liggen vaak tegen de overkant van de gracht, zeker als je op die oever niet mag komen. Probeer je aas dicht bij de overkant of in de buurt van een veld met waterplanten te werpen.

Dia 35: Zandwinplassen herbergen vaak karpers. Het vissen kan taai zijn, maar als je er een karper vangt is het meestal een grote! Probeer eerst altijd een beeld van de waterdiepte te krijgen, door een paar keer in te werpen en te kijken hoe lang het duurt tot je lood op de bodem komt. Als dat meerdere seconden duurt, dan weet je dat het op die plek diep is. Vaak leveren de plekken van twee tot zes meter diepte de meeste aanbeten op.

Dia 36: Rietkragen zijn altijd goed, vooral als de stengels niet te dicht op elkaar groeien. Probeer er dicht bij te vissen, maar pas op dat je niet tussen de stengels gooit en vast komt te zitten.

Dia 37: Hele goede visplekken noemen ze *hotspots*. Onder overhangende boomtakken of struiken liggende karpers graag. Probeer je aas zo dicht mogelijk bij de takken te werpen.

Dia 38: Bruggen zijn echte hotspots. Onder de brug is het water vaak iets dieper en het is er vrij donker. Karpers vinden het vooral in de koudere maanden fijn om hier te liggen. Om geen vis te verspelen gebruik je bij bruggen een sterke nylonlijn (30 tot 35/00 dik).

Dia 39: Ga je de polder in, probeer het dan altijd bij de duikers. Als je het aas in de opening krijgt lig je helemaal perfect! Hoe kouder het water wordt, hoe meer karpers er in de duikers gaan liggen.

Dia 40: Nu je weet waar je de karpers kunt vinden is het tijd om het zelfhaaksysteem in de praktijk te brengen. VIS TV-presentator Marco Kraal, zelf een fanatieke karpervisser, neemt je mee naar de waterkant voor een spoedcursus.

Dia 41: Typische karperopstelling: vier hengelsteunen met op de voorste twee elektronische beetmelders. Twee hengels, twee wakers om de aanbeet te kunnen zien en een comfortabele karperstoel. De onthaakmat en het landingsnet liggen net buiten beeld op de greep. Natuurlijk kun je met één hengel ook prima vangen. Maar wat is het voordeel van het gebruik van twee hengels? (*Antwoord: je kunt verschillende plekken bevissen, bijvoorbeeld een hengel in het midden en eentje tegen de overkant of onder je eigen kant*).

Dia 42: Het meest populaire aas voor karper: boilies. Deze gekookte deegballetjes zijn verkrijgbaar in de meest uiteenlopende kleuren en smaken. Geuren zoals scopex, aardbei en vis-achtige luchtjes doen het altijd goed. Je maakt een voerplek door een paar handjes boilies verspreid op de stek te werpen.

Dia 43: Mais blijft een superaas voor karper. Gekookte kippenmais of blikmais doen het bijna altijd goed. Zet met je boilienaald twee of drie korrels op je hair en voer na het ingooien een paar handjes mais bij. Ook andere vissen vinden mais lekker, dus je kunt er ook brasems of blankvoorns mee vangen. Vinden jullie dat vervelend of niet, om deze vissen te vangen? *(Laat de kinderen hun mening geven).*

Dia 44: Hou bij het inwerpen je ogen op de plek waar je het aas wilt hebben en probeer bovenhands te werpen. Zo kun je het beste mikken en krijg je het aas na een beetje oefenen vrijwel altijd op de plek waar je het wilt hebben.

Dia 45: Als je iets te hard hebt gegooid kun je met je linkerhand tijdens de worp je lijn iets afremmen. Hierbij moet je niet in één keer je lijn tegen houden, maar rustig langs je vingers laten glijden. Dit moet je een paar keer oefenen, om het goed onder de knie te krijgen.

Dia 46: Draai na het ingooien de lijn strak en leg je hengel op de steunen. Hang je waker in de lijn. Dat kan een swinger zijn of –zoals hier– een hanger. Bij een aanbeet beweegt de waker omhoog of omlaag waardoor de beetmelder gaat piepen. Als je tenminste een beetmelder gebruikt! Je kunt natuurlijk ook prima zonder beetmelder vissen, maar dan moet je wat beter opletten.

Dia 47: Zet je baitrunner-molen op de vrijloopstand. Bij een harde aanbeet kan de karper lijn afgeven, via het slipsysteem. Waarom is dat nodig denk je? *(Antwoord: om te voorkomen dat je hengel in het water wordt getrokken).*

Dia 48: Hangen! Bij de aanbeet knalt de waker tegen de hengel en de baitrunner begint te ratelen. Pak de hengel op, draai aan de slinger en de molen is klaar voor de strijd. Hou de hengel schuin omhoog in de richting van de vis. Zo maak je optimaal gebruik van de buiging van de hengel. De vooraf ingestelde slip geeft lijn als de karper hard wegzwemt.

Dia 49: Zwemt de vis richting het riet of een obstakel dan rem je met je vinger de molenspoel af. Dat kan met de hand waarmee je aan de slinger draait, maar ook met de wijsvinger van de hand waarmee je de hengel vasthoudt.

Dia 50: Als de vis is moegestreden kun je hem met het grote net veilig landen. Leg het net alvast klaar in het water en trek de vis er rustig boven. Dan pas schep je de vis. Ga niet achter de vis aan jagen met het net, dat is niet de goede manier. Leg de vis daarna op de onthaakmat, die al klaarligt.

Dia 51: Hier zie je verschillende modellen onthaakmatten. De opvouwbare versie is het gemakkelijkst om mee te nemen, als je met de fiets gaat vissen. De mat is bij voorkeur natgemaakt, voordat je de vis er op legt. Waarom is dat belangrijk, denken jullie? *(Antwoord: omdat op die manier de slijm laag van de vis goed intact blijft).*

Dia 52: De haak zit vrijwel altijd mooi voorin en dankzij de grote bek kun je de karper gemakkelijk onthaken. Als de haak stevig vast zit kun je een onthaaktangetje gebruiken. Die moet je eigenlijk altijd standaard in je vistas hebben.

Dia 53: Marco poseert even met z'n schitterende schubkarper en zet hem dan voorzichtig terug. Denk eraan dat het fotograferen nooit ten koste mag gaan van het welzijn van de vis. Hou de vis tijdens het fotograferen altijd boven de mat, voor het geval hij gaat spartelen en valt. Zorg dat het fotograferen niet te lang duurt en zet de vis zo snel mogelijk terug. Gelukkig kan een karper het prima enkele minuten boven water uithouden, vooral als hij goed wordt natgehouden.

Dia 54: Het mooie van karpervissen is, dat je van tevoren nooit weet of je wat gaat vangen en wat je gaat vangen. Er zijn namelijk verschillende typen karpers, die allemaal een stuk lastiger te vangen zijn dan voorntjes of baarsjes!

Dia 55: De schubkarper is de meest voorkomende variant in de karperfamilie. Het lichaam is helemaal bedekt door rijen met schubben. Ze kunnen meer dan 30 kilo zwaar worden, maar een vis van 5 kilo is natuurlijk ook al super!

Dia 56: Spiegelkarpers herken je aan de grote, willekeurig geplaatste schubben. Hierdoor zijn ze stuk voor stuk uniek en hun leven lang herkenbaar. Door het fotograferen van spiegelkarpers kun je terugvangsten herkennen en veel te weten komen over de verspreiding en groei van karpers.

Dia 57: Weet iemand de naam van deze variant? (*Antwoord: rijenkarper*). Dit is een bijzondere karper, waarbij over de flank van de vis een perfecte rij schubben loopt. Vang je zo'n 'rijen' dan mag je van geluk spreken, want vaak kom je ze niet tegen.

Dia 58: Heel uniek is de lederkarper, die ook wel naaktkarper wordt genoemd. Deze naam dankt de vis aan het volledig ontbreken van schubben. Zodra er ook maar één schub op de flank zit, is het een spiegelkarper.

Dia 59: Karper is een echte alleseter en je kunt ze met heel veel verschillende aassoorten vangen. Toch zijn er een aantal favorieten die je kunt gebruiken.

Dia 60: Hartige boilies met vis-, krab- en inktvis-smaak zijn vaak vet en voedselrijk. Een goede keuze voor de zomermaanden, als de vissen veel energie nodig hebben om te groeien. Zoete boilies met smaken als strawberry (dat is aardbei), scopex, tutti-frutti en caramel doen het eigenlijk altijd en overal goed.

Dia 61: Gekookte kippenmais is goed en goedkoop. Week de mais 12 uur en kook deze een half uur. Je kunt ook blikmais kopen, gewoon in de supermarkt. Karpers zijn er gek op, maar je vangst er soms ook veel andere vissoorten mee.

Dia 62: Tjgernoten en kikkererwten zijn ook een heel goed aas. Je kunt ze bij de hengelsportzaak kopen, de meeste natuurwinkels verkopen ook kikkererwten. Ook dit aas moet je altijd minimaal 12 uur weken en een half uur koken.

Dia 63: Ik hoop dat jullie komend jaar hele mooie karpers gaan vangen. Geniet van de natuur, behandel de vissen met respect en laat vooral geen troep achter. Zo laat je zien dat je een echt goede visser bent!